

ÂŞIK EDEBİYATI ŞİİR ŞEKİLLERİNDEN SİCİLLEME ÜZERİNE DÜŞÜNCELER*

Dr. Doğan KAYA

Âşık edebiyatında yaygın olarak kullanılan nazım birimi dördürlüktür. Ne var ki, muhtelif zamanlarda muhtelif vesilelerle farklı nazım birimleriyle de yani beşli, altılı, yedili ve daha fazla mısra esasına dayalı şiirler de yazılıp söylenmiştir. Bunlardan birisi de *sicillemeler*dir.

Elimizde pek çok örnek olmasına rağmen sicilleme konusunda bugüne kadar -Ramazan Çiftlikçi'nin çalışması dışında¹ maalesef ayrıntılı bir bilgi ortaya konulamamıştır. Mevcut bilgilerde ise, birbiri ile çelişen ifadeler yer almaktadır.

Konuyu ele alırken önce sicilleme sözünün ne anlama geldiğini ortaya koymak gerekir.

Sicillemeler, bugüne kadar **şeki** ismiyle birlikte mütalaa edilmişlerdir. Şeki, Kuzey Azerbaycan'da bir beldedir, diğer adı da Nuha'dır. İncelediğimiz şiir şeklinin, sözünü ettiğimiz yöreden etrafa yayıldığı için bu adla şöhret bulduğu ileri sürülmüştür. Şurası da var ki, inceleme yaptığımız kaynaklarda şeki başlığı altında verilmiş örneğe rastlamadık. Acaba nazım şekli olarak sicillemenin farklı ve benzer yönleri nelerdir? Yoksa aynı şekle farklı isimler mi verilmiştir? Kırzioğlu bu şekle, Kars yerlilerinin *şeki*, Çıldır Terekemelerinin de *sicilleme* dediğini belirtiyor.² Şeki ile sicillemenin aynı olduğu görüşü sonraki değerlendirmelerde de kabul görmüş³ olsa da ele aldığımız şiirleri, tespit ettiğimiz örnekleri göz önüne alarak sicilleme başlığı altında toplayacağız.

* Yayımlandığı yer: *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, İstanbul, 2000, s. 115-138.

¹ Ramazan ÇİFTLİKÇİ, "Türk Saz Şiirinde bir Tür: Sicilleme (Şeki)", *Folklor/Edebiyat*, S. 1, Ank., 1994, s. 63-66.

² M. Fahrettin KIRZIOĞLU, "Halk Edebiyatı Deyimlerimiz", *Türk Dili*, S. 128, 5. 1962, s. 656.

³ *TDEA*, "Şeki" Md., C.8, İst., 1998, s. 125.

Sicilleme sözü, “1. resmi vesikaların kaydedildiği kütük, 2. memurların durumu için tutulan dosya”⁴ anlamlarına gelen “sicill” kökünden gelir. Halk edebiyatında ise; “sicilleme” “bir konuda söylenmesi gerekenleri manzum olarak sayıp dökmek” demektir.

Sicillemeler, bent yahut bentlerle vücuda getirilir. Şayet şiir bentlerle yazılmış ise, bent sayısı, en az üçtür. Âşık isterse gücü nispetinde bent sayısını artırabilir. Gerçi âşık şiirinde; beşli, altılı, yedili, sekizli ve dokuzlu yani mısra sayısı beş ilâ dokuz arasında değişen şekillerde örnekler ortaya konulmuştur. Divan şiirinde bunların tek tek adları bellidir ama âşık şiiri için aynı şeyleri söyleyemeyiz.

Divan edebiyatında bentlerle kurulu nazım şekillerine **mussammat** denir. Mısra sayıları 3 ilâ 10 arasında değişir. Bunlardan mısra sayıları üç olanlara **müselles**, dört olanlarına da **murabba** denilir. Diğerleri de şu şekilde isimlendirilir: **Muhammes** (beşli), **müseddes** (altılı), **müsebbâ** (yedili), **müsemmen** (sekizli), **mütessa** (dokuzlu), **mu’aşşar** (onlu), **terkîb-i bend** (on mısradan fazla), **tercî-i bend** (on mısradan fazla) gibi adlar alırlar.⁵ Sözüünü ettiğimiz şekillerin ortak özelliği, son mısra veya iki mısra hariç diğer mısraların birbiriyle kafiyeli oluşudur. Son mısralar birbiriyle kafiyelidir. Sözügelisi; on mısra esasına dayalı şiir şekli olan muaşşerlerde kafiye şu şekildedir. *aaaaaaaaa, bbbbbbbba, cccccccca*. Mu’aşşerler bazan da şu şekilde kafiyelenirler. *aaaaaaaaa, bbbbbbbbaa, cccccccb*.

Âşık şiirinde beş mısradan fazla şekille ortaya konulan örneklere *divan*, *muhammes*, *semâi* gibi adlar verilmişse de bu hususta, kesin bir hüküm yoktur ve bu konu başlı başına araştırma yapmayı gerektirmektedir. İstisnai de olsa divan şiirinde olduğu gibi bu şekillerden bazılarında bizzat âşığın kendisi tarafından ad verildiği olmuştur, ama bunu genelleyemeyiz. Sözügelisi; Posoflu Müdamî’nin, bentleri 8 mısralı ve 8+8=16 heceli, toplam 8 bent halinde söylemiş olduğu;

Yedi yaştan meyil verdim bir hûri yezdân güzele

⁴ Ferit DEVELLİOĞLU, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ank., 1970, s. 1140.

⁵ Halil Erdoğan CENGİZ, *Divan Şiirinde Musammatlar*, *Türk Dili- Türk Şiiri Özel Sayısı II*, S. 415-416-417, 7-8-9, 1986, s. 291-429.

diye başlayan bir şiiri vardır.⁶ Şiirin kafiye düzeni *aaaaaaba, cccccc, dddddd* şeklindedir. Bentlerde, bağlantılar farklı sözlerle fakat aynı kafiyelidir. Şiir;

Söyledik şu müsemmeni bir bele civan güzele

mısraıyla son bulur. Bu ifadeye bakıldığında, Müdamî'nin *müsemmeni* yani sekiz mısralı şiiri şuurlu olarak söylediği görülür.

Nazım İrfan Tanrıkulu, âşık edebiyatı araştırmacıları için oldukça önemli bir çalışma olarak gördüğümüz *Âşıklar Divanı* adlı eserinde bizim sicilleme olarak adlandırdığımız şekin şöyle tanımını yapar.

*"11 heceli koşma biçimine benzediği halde, her mısrada iç kafiyelenmeyle ilgili biçim değişikliği bir tür özelliğini ortaya çıkarmaktadır."*⁷

Halbuki, Tanrıkulu'nun söz ettiği iç kafiye esasına dayalı şiir şekli, *"koşa ayak koşma"*, *"musammat koşma"* olarak adlandırdığımız koşma şekillerinden başkası değildir. Sözgelisi; Elesker'in şöyle bir koşa ayak koşması vardır:

GOŞA AYAK KOŞMA

Sevdiceğim hanı gözeller hanı	Sallan galem gaşdı yanı yoldaşdı
Dün güzârım sizin otağa düştü	Galmışam ataşdı men başı daşdı
Buyursan fermanı alarlar canı	Huş başımdan caşdı dilim dolaşdı
Püşk attıg can sana sadağa düştü	Gözlerim sataşdı buhağa düşdü
Atlasdan kebalı belinde şalı	Yeriyirdi sana yaşılbaş sona
Gövherden bahalı üzünde halı	Yaraşır canana ağ nazik cuna
Geydi yaşıl alı yahşi mahalı	Tellerinde şana elinde hena
Eyri teller ayna gabağa düşdü	Yemen yagut ehmer dodağa düşdü

Çoh çekmişem **cefa** gel bir **insafa**
Andolsun **musafa** ollam **bîvefa**

⁶ Bekir Sami ÖZSOY- Halil İbrahim ATAMAN, *Posoflu Âşık Sâbit Müdamî*, Kayseri, 1993,, s. 178-179.

⁷ Nazım İrfan TANRIKULU, *Âşıklar Divanı*, İst., 1998, s. 43.

Gelmişem **tavafa** veresen **şifa**

ELESKER hestedi ocağa düşdü⁸

Koşa kelimesi çift anlamına gelmektedir. Her mısradan iki kafiye kullanıldığı için bu isim verilmiştir. Bunlar dörtlük sonlarına beş heceli ilave sözcükler olarak; “*musammat ayaklı koşma*”, “*musammat müstezat koşma*” yahut “*ayaklı koşma*” gibi adlar alırlar. Bildiğimiz kadarıyla Kars yöresinde veya Azerbaycan’da bu tip şiirler, söylediğimiz şekilde yani *koşa ayak koşma* diye bilinirler. Tanrıkulu’nu böyle bir yaklaşıma sevk eden belki de mısraların ortadan ikiye bölünüp alt alta yazılmasıyla mısra sayısının sekize çıkarılması ve böylelikle şeki/sicilleme şeklinin vücut bulabileceği düşüncesi olmuştur. *Koşa ayak koşmalar* 6+5 duraklarıyla yazıldığına göre mısranın ikiye bölünüp alt alta yazılması ile sırayla 6-5-6-5-6-5-6-5 gibi dengesiz bir hece dağılımı ortaya çıkar ki, bu da âşıklar için hiç arzu edilmeyen bir durumdur.

Biz ise aşağıda ayrıntılarıyla verdiğimiz bilgilere dayanarak sicillemeyi şöyle tanımlıyoruz:

Sicillemeler; 7-16 hece ile aynı kafiye ile en az 10 mısradan oluşan bent yahut bentlerle söylenen; nasihat, millilik, mistik ve belli bir inanç konularında söylenmesi gerekenlerin sayılıp döküldüğü şiirlerdir.

Diğer taraftan sicilleme Azerbaycan’da âşık şiirinin yanı sıra, anonim halk şiiri olarak da kabul edilmiştir. Bu manzumeler aynı zamanda bir konudan diğerine geçilen tekerleme niteliğinde parçalardır. Sözcüğü, şu sicilleme aynı zamanda tekerleme hüviyetindedir.

*Üşüdüm üşüdüm
Dağdan alma daşıldım
Almacığım aldılar
Meni zulme saldılar
Men zulüümden bezaram
Derin guyu gazaram
Bu guyuda boz keçi
Hanı onun erkeci
Erkec guyu dibinde
Guyu Şirvan düzündü*

⁸ Nizamettin ONK-İslâm ELESKERZADE, *Göççeli Âşık Elesker*, Ank., 1987, s. 139.

“Höç” eyledim gelmedi
 Çiyid verdim yemedi
 Çiyid gazanda gaynar
 Gamber yanında oynar
 Gamber getdi oduna
 Garşı batdı buduna

Mevsim törenlerinde ve düğünler de kına yakılırken söylenen sicillemeler ezgilerle okunur. Bu sicillemeler, anlam ön planda olmadığı için, musiki ritmine göre daha da uzatılabilir. Metinde herhangi bir fikir bulunabileceği gibi şaka niteliğinde sözler de yer alabilir.⁹

Tespit ettiğimiz örneklere baktığımızda, sicillemelerin yapılarına göre iki ayrı özellik arz ettiğini görürüz. Bunlar;

A. Tek bent olan sicillemeler,

B. Bentlerden oluşan sicillemelerdir.

Biz incelememizi bu gruplandırma çerçevesinde yaptık.

A. TEK BENT OLAN ŞEKİ / SİCİLLEMELER

Âşık şiirinde bugüne kadar üzerinde pek durulmamış bir şiir şekli olan sicillemelerin farklı bir şekli de, *bütün mısraları aynı kafiyede* ve *tek bent* halinde olanlardır. Bentteki mısra sayıları 16 ilâ 64 arasında değişmektedir. Konu ve mısra sayıları bakımından farklılık gösteren bu şiirler, muhtelif zamanlarda ve muhtelif coğrafyalarda ortaya konulmuştur. Ne var ki, şimdiye kadar bu şiirlere herhangi bir ad verilmemiştir. Biz görüşümüzü açıklamadan önce tespit ettiğimiz şiirlerin teknik özelliklerini kaydetmek istiyoruz.

Kâzım Baba (Öl. 1953)'nın Bektaşî itikadi ile duygularını dile getirdiği şiiri 7+7=14 heceli ve **16** mısralıdır. Her ne kadar, Trakya'da yaşamış olan Kâzım Baba, şiirine sicilleme adı vermiş değildir. Şayet bu şiiri adlandırmamız gerekirse, ancak sicilleme olarak niteleyebiliriz.

Kadın âşık **Derdimend** (Fatma Oflaz) (1894-1980)'ın bu tarzda ortaya koyduğu şiir ise, 8+7= 15 hece, **33** mısradır. Şiir mistik eda ile ortaya konulmuştur.

⁹ Marife HACIYEVA-Celal TARAKÇI-Şahin KÖKTÜRK, *Azerbaycan Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, Samsun, 1995, s. 192-193.

Arapgirli Âşık **Fehmi Gür** (1914-1982)'ün de tek bent halinde söylediği bir şiiri vardır. Şiir, 8+8=16 heceli ve **20** mısralıdır. Şiir mistik duygularla terennüm edilmiştir.

Tek bent olarak söylenmiş şiirler içinde mısra sayısı en fazla olan şiir **Fizahî** (1937-1990)'a aittir. Şiir, 7+7=14 hece ve **64** mısradır. Şiir nasihat konuludur.

Oltulu **Yusuf Polatoğlu** (1956-) ise, bu tarzda iki örnek ortaya koymuştur. Âşığın doldurduğu "Gün Gelir" adlı kasetten aldığımız şiirlerin ilki 7+7= 14 heceli ve **52** mısralı, ikincisi de yine 7+7=14 heceli, mısra sayısı ise 50'dir. Şiirlerin ikisi de millî konudur. Son dört mısra, önceki mısralardan farklı olarak kendi arasında kafiyelidir.

Sözünü ettiğimiz şiirlerden dördü 14, diğerleri ise, 15 ve 16 hecelidir. Bunun yanında şiirlerde, nasihat, mistisizm, millilik ve Bektaşî inancı konularının işlendiği görülür.

Bir bentte aynı kafiye esasıyla ortaya konulan bu şiirleri acaba edebiyatımızda nereye koyabiliriz?. Farklı konuda olmaları dolayısıyla bunları bir tür içerisinde değerlendiremeyiz. Fakat ele alınan konunun, birbiri ardınca sürüp giden mısralarda dile getirilmesi ve bu yapılırken sicillemelerde olduğu gibi mısralarda aynı kafiye riayet edilmesi, bize bu şiirlerin de sicillemeler içinde değerlendirilmesi gerektiğini düşündürmektedir.

B. BENTLERDEN OLUŞAN ŞEKİ / SİCİLLEMELER

Sicillemeler en az on mısradan oluşur. Kısmen divan şiirindeki "Terci-i Bend"e benzer. İlk bentte, bütün mısralar aynı kafiye ile kafiyelenirler. Bentlerin son mısraı veya son iki mısraı ilk bentle ilgili olarak kafiyelenir. Bentlerdeki mısra sayısı 11-17, mısraların hece sayıları ise 7-16 arasında değişir. Sözelimi, Çıldırılı **Şenlik**, Kağızmanlı **Cemal Hoca**, Mikâyıl **Azafı**, Kağızmanlı **Hıfzı** ve Posoflu **Müdamî**, sicillemelerini farklı özelliklere sahiptir. Bunları şöyle özetleyebiliriz:

Şabende (1720-1800)'nin şiiri 7+7=14 heceli beş bentir. Bentler on iki mısralıdır. Sicilleme *aaaaaaaaaaaa*, *bbbbbbbbbbba*, *cccccccccca* kafiye düzenindedir.

XIX. Yüzyılın büyük âşıklarından **Karslı Şenlik** (1850-1913), Âşık Kılıççı Mustafa'ya hitaben söylediği sicillemesi üç bentten oluşmaktadır. Her bölüm 17 mısradan ve $8+8=16$ heceden oluşmaktadır. Kafiye düzeni; *aaaaaaaaaaaaaba, cccccccccccda, eeeeeeeeeeeefa* şeklindedir.

Kağızmanlı **Cemal Hoca** (1882-1957)'nin elimizde iki sicillemesi bulunmaktadır. Birincisinde aşk derdi işlenmiştir ve yedi hece ve 12 mısralı üç bentten oluşmaktadır. Şiirin kafiye düzeni; *aaaaaaaaaaaaab, cccccccccccb, dddddddddddb* şeklindedir.

Cemal Hoca'nın ikincisi şiiri ise, $7+7=14$ heceli, yedi benttir. Her bent 12 mısralıdır. Kafiye düzeni; *aaaaaaaaaaaa, bbbbbbbbaa, ccccccccaa*. Şiirde, Kerbelâ konusu işlenmiştir.

Azerbaycanlı âşık **Mikâyıl Azafı** (1924-1990)'nin şiiri $8-7=15$ hecelidir. Şiir üç benttir ve bütün mısralar; "Adam var ki" sözü ile başlatılmıştır. Benler 12'er mısralıdır. Şiirin kafiye düzeni; *aaaaaaaaaba, cccccccca, dddddddda* şeklindedir. Şiirin konusu fikrâ mahiyettedir.

Hıfzı (Kağızman, 1893-1918)'nin sicillemesi 7 heceli, 10 benttir. Her bent on bir mısralıdır. Son mısralar bentten ayrı fakat kendi aralarında kafiyeli yani ayak olarak işlenmiştir. Hıfzı, bu şiirini hemşehrisi Cemal Hoca'nın şiirine nazire olarak yazmıştır. Kafiye düzeni şöyledir: *aaaaaaaaaab, ccccccccb, ddddddddb*.

Müdamî (1918-1968), sicillemesinde Kerbelâ'yı konu etmiştir. Şiir $7+7=14$ heceli ve 5 benttir. Bentler 10 mısradan oluşmuştur. Şiirin kafiyesi; *aaaaaaaa, bbbbbbaa, ccccccaa* düzenindedir. Son mısralar aynen tekrarlanmıştır.

Bütün bu bilgilerden sonra sicillemelerin genel özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

1. Hece ile yazılırlar.
2. Benleri oluşturan mısralar birbiriyle kafiyelidirler.
3. Tek bent halinde olanların mısra sayısı 16-64, mısraların hece sayısı 14-16 arasındadır.
4. Birkaç bentten oluşan sicillemelerin bent sayısı 3-9, bentlerdeki mısra sayısı 11-17, mısraların hece sayıları 7-16 arasındadır. Kafiye

düzenleri ise, son mısra veya son iki mısra hariç diğer mısraların birbiriyle kafiyelidir.

5. Nasihat, mistisizm, millilik ve Bektaşî inancı gibi konular işlenir.

SİCİLLEME ÖRNEKLERİ

A. TEK BENT OLAN SİCİLLEMELER

KÂZIM BABA (Öl. 1953)

Esedullah'ı görüp bu gece yekdaş oldum
 Limaallaha erip şâhuma sağdaş oldum
 Ehl-i beytin harem-i pâkine ferrâş oldum
 Oturup kırklar ile sohbeta bağdaş oldum
 Mazhar-ı lutf-ı Ali sırrına sırdaş oldum
 Kevser-i aşk-ı Hüdâ sundu kadehbaş oldum
 Cümle erbab-ı harâbâta karındaş oldum
 Katılıp kafiye-yi âşika yoldaş oldum
 Rind ü abdalı kalender gibi ayyâş oldum
 Pir Balum Sultan ile bezm-i sebakbaş oldum
 "İkra bismi" dediler kâtib-i nakkaş oldum
 Akyazılı'dan dolu aldım uyanıp faş oldum
 Feyz erişdi bana da ceddime pirdâş oldum
 Değişip meşrebimi ben de Kızılbaş oldum
 Bende-yi Hazret-ı Hünkâr Hacı Bektâş oldum
 (KÂZİMÂ) Şah-ı şehidân ile güldaş oldum¹⁰

SİVASLI DİRDİMENT

Atamız Adem'den beri yaşarız hûb cân gibi
 Hak bize vermiş mürüvvet gezmeli insân gibi
 Sığlayıp çıkma havaya adeta tufân gibi
 Saldırıp mazluma pençe gire bir doğan gibi
 Gahi demde hışma gelip adeta devrân gibi
 Kaf'tan Kaf'a hükmedersin mühr-i Süleymân gibi

¹⁰ *Kâzım Baba Divanı*, İstanbul Maarif Kitaphanesi ve Matbaası, İst., 1960, s. 27.

Olmayız dünya harisi âhırı yalan gibi
 İki hain güler yüze siyasi düşmân gibi
 Salma zuban kalbimize hem siyah yılan gibi
 Öyle bir fikir taşır ki yutmağa evrân gibi
 Kevil olup biz tutmuşuz hem cânı cânân gibi
 Güler simalar gösterir samimi yârân gibi
 Ademoğlu mest olurlar duruma hayrân gibi
 Amma lâkin bilmeliyiz âhırı virân gibi
 Gelen gider konan göçer kapısı yok han gibi
 Emr-i Hakk'a razıyız biz hazırız kurbân gibi
 Ayırır seni hanenden cesed-i üryân gibi
 Yükletip ecel göçünü sevk eder kervân gibi
 İletirler bir sahaya yataksız mihmân gibi
 Kucarız kara toprağı esaslı mekân gibi
 Kapatırlar bir otağa seması zindân gibi
 İns ü cinni nesne yoktur bir tehi meskan gibi
 Belirir sağdan sadalar Arabî lisan gibi
 Okuyup talkın hocalar Sûre-i Rahman gibi
 Sarsılıp anda semalar bir ulu meydân gibi
 Melekler tesbih okurlar ayet,-i Kur'ân gibi
 Cem oluben mahşer halkı durumlar aman gibi
 Ana evladın tanımaz bir feci zamân gibi
 Hissemendir o hesaba terazi mîzân gibi
 İsm-i adem nâzir olup çareli imkân gibi
 Ümittir hasra ber'ati hâkim-i dîvân gibi
 DERDİMEND'im defterimiz imzâlı fermân gibi
 Muammalıdır mahlasım besbelli nişân gibi¹¹

ARAPGİRLİ FEHMİ GÜR

Topla aklını başına gezme havayı havayı
 Bakma gözünün yaşına yükle deveyi deveyi
 Boz dumanlar gelir kaplar dağı ovayı ovayı
 Mor koyunlar meler gider sever yaylayı yaylayı
 En sevgili dostun ile bozma arayı arayı
 Düşmanlar gelir oturur verme sırayı sırayı

¹¹ Doğan KAYA, *Sivas'ta Âşıklık Geleneği*, Sivas, 1998, s. 75-76.

Őu dűnyada sevmezler mi kaŐı karayı karayı
 Açaırsın derine dűŐer çizme yarayı yarayı
 Mecnun çölden çöle dűŐműŐ arar Leylâ'yı Leylâ'yı
 Gördüm ki karŐıdan gelir dűŐğűn alayı alayı
 Zincir gibi dizilmiŐler çekip halayı halayı
 Dikkat et de boŐ bırakma köŐkü sarayı sarayı
 Bugűn yollar korkuludur geçir bu ayı bu ayı
 Yine seller geldi bastı ayı dereyi dereyi
 Gidip de haram yollara verme parayı parayı
 O bir devlet sikkesidir silme turrayı turrayı
 Vefasıza dűŐer yolun eker belâyı belâyı
 Terk eden çekilir gider nazlı sılayı sılayı
 Ben yurdumu terk edip de vermem orayı orayı
 FEHMİ sen de terk edersin köhne dűnyayı dűnyayı¹²

SİVASLI FİZAHİ

Aılırsa hak gözűn at dűnya ziynetini
 İnsan isen bilesin insanın kıymetini
 Sır verme iyi öğren dostunun tiynetini
 BoŐ yerlere harcama genç olan servetini
 Azmin ile engelle nefsin cinayetini
 YolculuĐa hazırlan öğren diyanetini
 İtina ile sakla dostun emanetini
 Gönűllerde taht kurup göster basiretini
 Vicdanında unutma hakiki niyetini
 Daima gösteresin her an ciddiyetini
 Mirasa bırakırsın bűtűn műlkiyetini
 Elinle yap hayrını duymaz vasiyetini
 Her sözűnde durarak koru haysiyetini
 Tembellerden uzak dur sarfeyle gayretini
 DűŐündüke bitersin dűnya kasavetini
 Âlimlerin her zaman dinle nasihatini
 Yüzűne gülűp etme kimsenin gıybetini
 Cahille yaran olma taŐı sen kispetini

¹² Ramazan ÇİFTLİKÇİ, *Arapgirli Halk Őairi Fehmi GŪR Hayatı-Sanatı-Őiirlerinden SeĐmeler*, Malatya, 1997, s. 77-79.

Sabrile bekleyesin sılanın hasretini
 Mantiğınla benimse sözlerin müspetini
 Dayanınca yıkılma iyi seç mesnetini
 Günlerinin bilesin geçmeden kıymetini
 Gün gelip içeceksin ecelin şerbetini
 Yok olmadan varlığın anla sen kıymetini
 Komşularla sürdürme asla husumetini
 Yetimlerden ayırma olan merhametini
 Sadaka ile kurtar gelen musibetini
 İnananlar gösterir gerçek maharetini
 Yapacağın işlerin öğren mahiyetini
 Safa sonu çekme sen yokluk rezaletini
 İfşa etme aile sır mahremiyetini
 Bilenlere gör göster candan sadakatini
 Sabır ile yere vur o asabiyetini
 Sancağına sarılıp sahiplen devletini
 Zillete düşüp çekme namerdin minnetini
 Ver canını çekme sen zulmün esaretini
 İrfanıyla silesin zalim siyasetini
 Hiç aklından çıkarma geçen sefaletini
 Küçültme hiçbir zaman ecdat asaletini
 Vatanı müdafada göster celâletini
 Yeise kapılarak yıkma metanetini
 Gittiğin yerde bozma güzel nezaketini
 Göster helâl rızık için olanca gayretini
 Küfüre karşı göster var olan heybetini
 Hak yolundan ayrılma görürsün mürvetini
 Hiçbir yerde terk etme Nebi'nin sünnetini
 Şeytanın ilgasıyla artırma hiddetini
 Hatırından çıkarma cehennem şiddetini
 Günahlardan arınıp gör sen işaretini
 Bilesin vereceğin hükmün vahametini
 Şükürlerle yad eyle Hak vahdaniyetini
 Her nesnede görürsün Mevlâ'nın hikmetini
 Allah'ın korkusuyla kullan dirayetini
 Hiçbir kimse bilemez ömrünün müddetini
 Son nefeste getir sen o an şahadetini

Sonunda bulacaktır müminler cennetini
 Tevekkülle Hakk'a ver tüm meşguliyetini
 Temiz kalpli olana yağdırır rahmetini
 Hak yolundan ayrılma görün şefaatin

Şefaat eyle bize Müslümanlar habibi
 Duamı kabul eyle yerin göğün sahibi
 FİZAHÎ'ye yardım et bin bir derdin sahibi
 Resulullah ne olur mahrum etme garibi¹³

OLTULU YUSUF POLATOĞLU

Girerken İki Bin'e sancılanıyor sine
 Bir köprü kurmak varken Adriyatikten Çin'e
 Gel gör ki düşülüyor bir rehavet içine
 Fırsatlar rehavetle gider hiçi hiçine
 Tadını kaybediyor dillerdeki reçine
 Aşılması gerekir kırmızı ve Börteçine
 Burada ihtiyaç ver İslamî bir perçine
 Katiyyen ihtiyaç yok Samlı Hanslı telkine
 Orta Asya ağlarken zulümle yetmiş sene
 Neler konuşmuşlardı bakıyorum da düne
 Yüz seksen dereceye geldiler döne döne
 Lâkin bu dönenlerden fayda olmaz bugüne
 Siyaset oturmuyor tutarlı bir zemine
 Akıl şekle takılmış ermiyor ötesine
 Sloganla gidilmez yolların yücesine
 Nerde bilgi program inceden incesine
 Slogan kardeşliği düşmanlığın lehine
 İstinatsız dostluklar dostluğun aleyhine
 Batı ile batmaya işte biziz numune
 Batı değerlerini oraya taşımak ne
 Bakın batı bu işi çeviriyor kendine
 Biz dereye bakarız, onlar suyun bendine
 Hâlâ kapılmaktayız Avrupa'nın fendine
 Bu kadar safdilliğin rastlanmaz menendine

¹³ Şiir, 18.6.1997 günü tarafımdan, Âşık İsmetî'den derlenmiştir.

Daha bağı bu işler Kremlin'in Şefi'ne
 Diyecek yok Batı'nın iştahına keyfine
 Bakın Orta Asya'nın altı üstü define
 Bizim beyler yüzdürür kuru lafla sefine
 İster bak halefine ister bak salefine
 Diplomasiden mahrum kafa hep aynı yine
 Bunlar kalpsiz yüreksiz yok başka bir bahane
 TRT-İnt Avrasya kılavuzsa daha ne
 Örnek olmak yönünde yayınları şahane
 Nasibini alıyor bundan her ev her hane
 Yıllardır koşuyoruz atın gittiği yöne
 Sahiden mahkum muyuz bu global düzene
 Yeni dünya düzeni bak şu hin oğlu hine
 Bu göz açtırmamaktır, Müslüman âlemine
 Tükenmiş sistemleri tekrar dene ha dene
 Gelmemeli bunların çevirdiği dümene
 Yok mu bir babayiğit konuşsun tane tane
 Talip olmalı gayrı doğruya ve çetine
 Girerken İki Bin'e sancılanıyor sine
 Bir köprü kurulmalı Adriyatik'ten Çin'e
 Gelişmeli kardeşlik Bosna'dan Filipin'e
 Kırım'dan Karaçi'ye Sudan'dan Filistin'e
 Sevgi coğrafyasında güven geçmeli öne
 İmani dayanışma dönüşmeli yemine
 Muhakkak gidilmeli uyanışı temine
 İllâ bahşedilmeli bu ölçü her mümüne
 Açılmalı yürekler artık din-i mübine
 Girerken İki bin'e girerken İki bin'e¹⁴

OLTULU YUSUF POLATOĞLU

Burası Feşmekistan adı dillere destan
 Başladı özden kopuş bozuldu edep erkân
 Kurnazlık akıl oldu tarif değişti iz'an
 Akıllar değişince akla gelmiyor mizan
 Sözün özü velhasıl bir başkalaştı vicdan

¹⁴ Şiir, Yusuf Polatoğlu'nun Şölen Kasetçilikte çıkan "Gün Gelir" adlı kasetinden alınmıştır.

Bakınız her tarafa buna göredir her yan
 Kaplumbağa hızında maarif denen kervan
 Çözmüş de her işini tamam da ilim irfan
 Şimdi yegane işi kızımızdaki türban
 Yasağa uymak şart da serbest mi Hakk'a isyan
 Camiyle kilisenin arasında bir mekân
 Bizim enteller burda eder dururlar seyran
 Batı'ya mahkûmluğun sonu kocaman hüsrân
 Kozmetik siparişle bir hamle yaptık aman
 Bu mudur atlanan çağ bu mu beklenen devran
 Yerli teknoloji mi yok o sahada beyan
 Şekile bağlanmışlar kopamıyorlar el'an
 Bol merasim bol tören çelenk çiçek ısırgan
 Dokunulmazlık taşır buna ayrılan zaman
 Yedi yerinden kırk yetmiş yıllık imtihan
 Çözdükçe dolaşiyor kör düğümlü bir urgan
 Birbirine payanda sistem ile Manukyan
 Nice Mişon Salamon nice sonu yan yan yan
 İnsanı çıldırtıyor düşünmek zaman zaman
 Kulüp ve locaların altı su üstü saman
 Öz yurdunda gariplik yaman hem nasıl yaman
 Karanlık güçler gibi ne gün kalkar bu duman
 Ayasofya bizimse ne diyor Rum ve yunan
 Haklıyız beklemekle yeniden bir Mehmet han
 "Yurtta sulh cihanda sulh" sözüne olduk hayran
 Sulhün olduğu yoktur hep biz edildik kurban
 Yurtta sus cihanda sus bunun adı bu inan
 Bin kere rezil olduk bir kez olmadık pişman
 Artık anlaşıldı ki bize önce biz düşman
 Ne zaferi kazandık Zafer değilse Lozan
 Sen bağımsız oladur ferman bağımlı ferman
 Umutlarla beraber orda başlamış hazan
 Bakınız Orta Doğu perişan mı perişan
 Yerliler sefil çünkü burda yadlar hükümran
 Orak-çekiç kayboldu Çekiç Güç'ün dür meydan
 Neden ise çekiçten kurtulamıyoruz bir an
 Sükun huzur arıyor Şırnak Hakkari Muş Van

Kulağa sanki müzik Bosna'daki feveran
 Sağların dili tutuk konuşan yer kabristan
 Kıbrıs Kerkük bir başka Gümülcine'de figan
 Tesir tayin salipte hilâle düşen hicran
 Bu zilleti kırmaya yok mudur yani imkân
 Kaynaşsın birbirine ilim metot ve iman
 Doğduysa anasından gelsin artık kahraman
 Onu bekliyor millet onu bekliyor zaman¹⁵

B. BENTLERDEN OLUŞAN SİCİLLEMELER

TÜRKMENİSTANLI ŞABENDE

GÖZELİM

Perilerin soltanı gelsene han Gözelim
 Aldın sabrı-kararım aram-ı can Gözelim
 Toti kibi suhanver şirin zıban Gözelim
 Kirpiklerin hancardır gaşı keman Gözelim
 Leblerin şehd ü şeker pisse dahan Gözelim
 Goynun içinde bitmiş bağı-bossan Gözelim
 Işkında divanayam deli hayran Gözelim
 Açılıpsan gunça gül ter gülüstan Gözelim
 Hicrinde çıktı canım nurbat aman Gözelim
 Hasratından bolupdır bagrımız gan Gözelim
 Sallanışın yakıpdur belli messan Gözelim
 Sensiz mana gerekmez yağdı cahan Gözelim

.....
 Sadagan bolayın cenan zulmun biler men rahat
 Her niçe cövr eylesen bolsun canımga apat
 Övrülem göz gaşından pehne kaddı ne kammat
 Yesir-i zarın oldum galmadı sabrı-takat
 Gözlerin cellât meger gaşın canımga apat
 Şirin canım daşında pervaz olsun amanat
 Bir öpsem al yanakdan tapsam şehd-i nezaket
 Odun çıkmaz içimden gopsa ruz-ı kıyammat

¹⁵ Şiir, Yusuf Polatoğlu'nun Şölen Kasetçilikte çıkan "Gün Gelir" adlı kasetinden alınmıştır.

ŞABENDE diyr gövherim goynun dürr-i sagadat
 Alsa şirin lebinden dertli canım halavat
 Altım kümüş kumaçım sahpıkıran Gözelim*

ÇILDIRLI ŞENLİK

Ey yanşak düşün sözünü seni müşkül hal eylerem
 Gurudu nutku nefesin elfazını lal eylerem
 Min tümenlik fiyatını endirir bir pul eylerem
 Cenk gurar imtihan olar ezim galmagal eylerem
 El içinde itkin salar meskenini çöl eylerem
 Kâfdar küskü sinirrisen gışdarını şil eylerem
 Ormanda meşe samsarıçingılda çakkal eylerem
 Ters pelenk yapılı gaban ağzı bağlı mal eylerem
 Geh atar sahrayı düze geh nahırda kal eylerem
 Geh deyer torbakeş deve geh galtaban fil eylerem
 Gatar hayvan zümresine har himara döl eylerem
 Cismine vurur palana endemini çul eylerem

* GÜZELİM

*Perilerin sultanı gelsene hanım Gözelim
 Aldın sabrımı kararımı canımın rahatı Gözelim
 Papağan gibi konuşkan şirin dilli Gözelim
 Kirpiklerin hançerdir kaşın keman Gözelim
 Dudağın bal ve şeker fıstık ağızlı Gözelim
 Koynunun içinde yetişmiş bağ bostan Gözelim
 Aşkından deli divaneyim hayranım Gözelim
 Açılmışsın gonca gül taze gülistan Gözelim
 Senden ayrıken çıktı canım imdat aman Gözelim
 Hasretinden olmuştur bağrımız kan Gözelim
 Sallanışın yakmıştır olmuşsun mestan Gözelim
 Sensiz bana gerekmez parlak cihan Gözelim*

*Kurban olayım canan zulmünü bilirim ben rahat
 Her ne kadar eziyet eylesen olsun canıma afet
 Kurban olayım gözüne kaşına yazık ne boy kaldı ne bos
 Sana muhtaçlıkta esir oldum kalmadı sabr ve takat
 Gözlerin cellatmış meğer kaşın canıma afet
 Şirin canım emniyetle etrafında uçuşsun
 Bir öpsem al yanaktan bulsam nezaket balı
 Ateşin çıkmaz içimden gelse kıyamet günü
 ŞABENDE der cevherim koynun saadet incisi
 Alsa şirin dudağından dertli canım lezzet
 Altın gümüş kumaşım hükümdarım Gözelim
 TDTEA-Türkmenistan Türk Edebiyatı, C. 10, Ank., 1998, s. 382-383.*

Bend eder tavlahanaya yem suyunu bol eylerem
 Boynuna tahar yuları çalbadara gul eylerem
 Enter maymun şebek zozo çarpananı zil eylerem
 Eri ölmüş arvat kimi döydürürem dizderine
 Bekâr goça garı kimi melül goyar dul eylerem

Mademki dilin lal imiş ne üçün alıfsan sazı
 Derununde derc eyleyif düşünüf deseydin sözü
 Özünü bilmez bed asıl cismime salıfsan közü
 Ustasına tan edenin akıbet kör olur gözü
 Ham tay gibi çifte atıp dumana gatardın tozu
 Ala garga kör yapalak berrena keçel kerkezi
 Cisilyetin fitnekârdır neslin gallaş gendin cazı
 Mecliste zenne sayarlar sen teki nanecif gızı
 Açma hicap perdesini likap altta sakla yüzü
 Olupsan cilveli kadın başına dolasan bezi
 Sufatın guzey tülküsu cesaretin aran gazı
 Hozannarda sıçan eşif tozahda süresen izi
 Ne çaposan ne de zağar ne gırıhsan ne de tazı
 Baharda tüyün dökülür onuçün sevmersen yazı
 Gasaphanada çoh olar galbi mel'un salahana
 Seni gatar o tayfaya nafaganı yal eylerem

İdraki noksan kem hayal elfazın yetmez imlâya
 Fani dünya ehdacından yoksul hizmet eder baya
 Beş yüz min yıldız cem olsa baş endirir bir tek aya
 Meh iken hacelet çeker şemside görende ziya
 Perli peykân tergi töhmet oh kimi enifdi yaya
 Tohunuf delse cismini eceb halin varar neye
 Sana sükût durmah yarar elfazın varıfdir zaya
 Zifaf olmuş kedi kimi bağırır düşme vay vaya
 Beli gırh şahmar kimi indi sallam hakipaya
 Bir hoyrat gurbağa denli sende yohdu abır haya
 Ona gene tü deyende atlıyer düşer çaya
 Veranada napek baykuş mağallahda yersiz goya
 Uçursam on gün gedersem çingillara deye deye
 Baharda tüyün tökende benzersin bir gırhıh taya

Akrap olsan esma ohur döndererem tosbağaya
 Gul ŞENLİK'in bu töhmeti dohunsa dağı eritir
 Zebun kestenkele kimi süysününü gıl eylerem¹⁶

KAĞIZMANLI CEMAL HOCA

Niçin geldim cihana
 Kalmışam yana yana
 Ermedim bir devrana
 Saldın beni gümana
 Attın o yan bu yana
 Benzedim ağlayana
 Gözyaşım döndü kana
 Kimdir kana boyana
 Ben oldum bir divana
 Bana derler efsana
 Aşk oduna pervana
 Oldum yetmez mi Yâ Rab

Arzularım yârimi
 Vermezem esrarımı
 Taşımışam pirimi
 Herkes duyar zarımı
 Terk eder esrarımı
 Sere saldım ağrımı
 Zordur bunun durumu
 Soyar baştan derimi
 Terk ettirir varımı
 Yandırır içerimi
 Delik delik bağrımı
 Deldim yetmez mi Yâ Rab

Herşeye kadir Mevlâ
 Sen alâlardan alâ

¹⁶ Ahmet CEFEROĞLU, *Doğu İllerimiz Ağızlarından Toplamalar*, İst., 1942, s. 79-81 / Hasan KARTARI, *Doğu Anadolu'da Âşık Edebiyatının Esasları*, Ank., 1977, s. 37-41. / Ensar ASLAN, *Çıldırılı Âşık Şenlik-Hayatı Şiirleri ve Hikâyeleri (İnceleme-Metin-Sözlük)*, Ank., 1975, s. 90-91.

Ben herkesten bir ednâ
 Derûnumda bir sevdâ
 Derler âşık-ı Leylâ
 Oldum bülbül-i şeydâ
 Bana daraldı dünyâ
 Sanma beyhûde ava
 CEMAL âşık-ı Hüdâ
 Bu yolda binbir belâ
 Buldum yetmez mi Yâ Rab¹⁷

KAĞIZMANLI CEMAL HOCA

Yezid'e lânet olsun niçin uydu hevâya
 Allah Allah bu ne hal yaptı Âl-i abâ'ya
 Hasan'a ağı verdi zulmetti şehzadeye
 Muhibbi âl-i evlat gel seyret bu sahrâya
 Şimir çaldı hançeri gerden-i şah zibâyâ
 Lânet ola o kalbe düşe kahr-ı Hüdâ'ya
 Esen yeller haber ver bu hali Murtazâ'ya
 De ki çifte kuzular gitti darü'l-bekâyâ
 Âl-i Yezit zulmünün sesi çıkar semâyâ
 Bu ne cefâdır Allah evlad-ı Mustafâ'ya
 Hüseyin atından düştü sahra-yı Kerbelâ'ya
 Cibril kurban haber ver Sultan-ı Enbiyâ'ya

Çifte kubbesi düştü arş-ı rahman ağlıyor
 Kürsü kalmış kararsız kevn-i mekân ağlıyor
 Levh-i mahvuz kalemi emr-i Yezdan ağlıyor
 Azrail Cibril Mikâil melekler kan ağlıyor
 Sekiz cennet yedi nar heft asüman ağlıyor
 Matemdedir yıldızlar ay yüzlü han ağlıyor
 Gün yüzün gubar almış cümle cihan ağlıyor
 Cennette İdris ağlar huri gılman ağlıyor

¹⁷ Metin TURAN, *Can İçindedir Canan, -Kağızmanlı Cemal Hoca, Ank., 1992, s. 149.*

Seher yeli durukmuş durgun umman ağlıyor
 Kerbelâ çöllerinde çifte civan ağlıyor
 Hüseyin atından düştü sahra-yı Kerbelâ'ya
 Cibril kurban haber ver sultan-ı enbiyaya

.....

CEMAL HOCA Yezid'i yâra tapşır kahrola
 Ah çeküben ağla gel zâra tapşır kahrola
 Lânet âl-i Yezid'e ere tapşır kahrola
 Yüz on dört suredeki sıra tapşır kahrola
 Yüz suhûfun serveri çâra tapşır kahrola
 Hazreti nurdan düşen tere tapşır kahrola
 Bin bir kelam tuhfesi Tûr'a tapşır kahrola
 Bu davâyı tehir et haşre tapşır kahrola
 Âl-i yezit sevk olur nâra tapşır kahrola
 Alır bîdâdı anda Bir'e tapşır kahrola
 Hüseyin atından düştü sahra-yı Kerbelâ'ya
 Cibril kurban haber ver Sultan-ı Enbiyâ'ya¹⁸

AZERBAJCANLI MİKÂYİL AZAFLI

Adam var ki el anası o şen dövran isteyey
 Adam var ki gelb aynası meslek vicdan isteyey
 Adam var ki iltiması duyan ganan isteyey
 Adam var ki temennası derde derman isteyey
 Adam var ki şer hatası fitne şeytan isteyey
 Adam var ki beşer yası zülmü yaman isteyey
 Adam var ki iddiası gala zindan isteyey
 Adam var ki can şefası şen gülüstan isteyey
 Adam var ki insan hası cennetmekân isteyey
 Adam var ki su sonası yar mehriban isteyey
 Adam var ki gan çalası iblis oğlu iblisdir
 Adam var ki derde derman bağ gülistan isteyey

Adam var ki mehebbeti eşgi yanar dünyada

¹⁸ Ensar ASLAN, a. g. e., s. 177-179. (Şiirin tamamı 7 benttir.)

Adam var ki sedageti dostu ganar dünyada
 Adam var ki sehaveti her vaht anar dünyada
 Adam var ki edaleti haggı danar dünyada
 Adam var ki hegigeti eder fenar dünyada
 Adam var ki şan şöhreti donar sınar dünyada
 Adam var ki ibadeti eyler kenar dünyada
 Adam var ki tebieti Halig sanar dünyada
 Adam var ki her möhneti derdi gınar dünyada
 Adam var ki ünsiyyeti yada gonar dünyada
 Adam var ki yoh geyreti gezer dinar dünyada
 Adam var ki taht-ı revan hökm ü cahan isteyer

Adam var ki her büsata çatar geder Azafılı
 Adam var ki harabata batır geder Azafılı
 Adam var ki yata yata yatar geder Azafılı
 Adam var ki min min hata tutar geder Azafılı
 Adam var ki ana atar satar geder Azafılı
 Adam var ki miner ata tatar geder Azafılı
 Adam var ki can barata gatar geder Azafılı
 Adam var ki gazamata atar geder Azafılı
 Adam var ki hayvanata otarız geder Azafılı
 Adam var ki kâinata satar geder Azafılı
 Adam var ki yüz heyatı gaytar geder Azafılı
 Adam var ki gezer sağ can hagg-ı divan isteyer¹⁹

KAĞIZMANLI HIFZI

Ben bir gül-i nâhende
 Böyle bittim bitende
 Baykuş oldum vatanda
 Ah eyledim ötende
 Can kalmadı bedende
 Kan kalmadı bu tende
 Pak dolaştım kemende
 Umudum kaldı sende

¹⁹ Ali KAFKASYALI, *Mikâyıl Azafılı Hayatı Sanatı Eserleri*, Erzurum, 1996, s. 360-361.

Rahmet bu derdimende
 Göz açtım derdi bende
 Buldum yetmez mi Yâ Rab

Göz açtım günlerim gam
 Gam ile yazdım rakam
 Geleli gerdanım gem
 Yüzüm kara bahtım kem
 Derûnum doldu verem
 Güne bile hasretem
 İlahî eyle merhem
 Bağrıma doldu sitem
 Bir değil bin değil kalem
 Çaldım yetmez mi Yâ Rab

Görmedim yevm-i mürûr
 Gelmedi yevm-i sürür
 Hele de ömrüm çürür
 Bu dalda kuş mu durur
 Her gelen bir taş vurur
 Güneş vurur kavurur
 Sam yelleri savurur
 İşte can bağı kurur
 Bağıban ne buyurur
 Eyyup'tan beter zarur
 Oldum yetmez mi Yâ Rab

Yârânım yoldaşımı
 Kavmimi kardaşımı
 Seslerim sırdaşımı
 Almazlar ataşımı
 Hayreyle sen işimi
 Yazım ile kışımı
 Toprağımı taşımı
 Ver örteyim başımı
 Zulüm tuttu peşimi
 Ah ile gözyaşımı

Sildim yetmez mi Yâ Rab

Bahr-ı gam sağım solum
 Engine düştü yolum
 Ne tez büküldü belim
 Açmadan soldu gülüm
 Düştü figana dilim
 Hastadır can bülbülüm
 Kırık kanadım kolum
 Canıma yetti zulüm
 Ah ne güzeldir ölüm
 Sinemi bölüm bölüm
 Böldüm yetmez mi Yâ Rab

Ah vah sed-hezar ah vah
 Bir su serp yandım Allah
 Halime sensin agâh
 Ben gibi künc-i günah
 Esir oldum gâh be gâh
 Cümle feryadım tebah
 Garibim kimdir hemrah
 İşim gücüm bismillah
 Senden başka yok penah
 Seni ey şevketli şah
 Bildim yetmez mi Yâ Rab

Elestü evvelâyı
 Bildim "Kalübelâ"yı
 Mü'minem bilmem (lâ)yı
 Ben severim (illâ)yı
 Âhım arş-ı alâyı
 Geçti nedir kolayı
 Mecnun'um ver Leylâ'yı
 Kurtar ben mübtelâyı
 Seslerim sen Mevlâ'yı
 Başa bin bir belâyı
 Aldım yetmez mi Yâ Rab

Gemim gitti ummana
 Pek düşmüşüm yamana
 Kime gidem gümana
 Geldim Allah amana
 Cümle ehl-i imana
 Âhım döndü dumana
 Bir kaşları kemana
 Eğilmişim damana
 Yazılmışım fermana
 Bin dert ile dermana
 Geldim yetmez mi Yâ Rab

Başımda bir duman var
 Zanneyerim kar yağar
 Bağ-ı cismim nev-bahar
 Sinem yeşirdi yar yar
 Ağlarım leyl ü nehar
 Çeşmimden sular akar
 Çekticeğim ahüzar
 Bak bu bağda ne çok nar
 Bülbül yuvasında mar
 Saldım yetmez mi Yâ Rab

Bak HIFZI'nın terine
 Gamına kederine
 Akis geldi serine
 Sayalım kederine
 Yazılmış defterine
 Söylemez maderine
 Yazmıştır ciğerine
 Gösterir perverine
 Deryalardan derine
 Daldım yetmez mi Yâ Rab²⁰

²⁰ Ensar ASLAN, *Doğu Anadolu Saz Şairleri*, Erzurum, 1978, s. 43-45 / Mustafa TURAN, *Kağızman ve Aşık Hıfzı*, İst., 1988, s. 65-68.

POSOFLU MÜDAMÎ

Bu gün rûz-ı matemdir hep umur-ı dünyâya
 Onüç asırdan beri kaydolmuştur künyeye
 Âlem-i İslam ağlar penc-i Al-i abâ'ya
 Zulmü reva gördüler hafid-i Mustafâ'ya
 Nice kıydı o kâfir Hüseyin-i müctebâya
 Sabretti Eyyub gibi başa gelen belâya
 Hüseyin'in çadırında kulak ver vaveylâya
 Ah u figân sed-fizah gitti arş-ı alâya
 Bütün melekler ağlar ahvâl-i Kerbelâ'ya
 Çırl çıplak aç susuz hasta Zeyne'l-Abâ'ya

.....
 Dini kaypak olanlar Amr'a Şimr'e uydular
 Köpek gibi leş yiyip cife ile doydular
 O masum şehitlerin libasını soydular
 Allah'tan korkmadılar üryan püryan koydular
 Şam'a adam gönderip her taraftan duydular
 Muzaffer olmuş gibi kalkıp andan tüydüler
 Fırat'ın suyu ile kılıçların yuydular
 Kufeliler söz verip ikrarından caydılar
 Cemadat bile ağlar ahvâl-i Kerbelâ'ya
 Çırl çıplak aç susuz hasta zeyne'l-Aba'ya

Hele bak Süfyanîler Hanedan'a n'ettiler
 Üç nefes dünya için dinlerini sattılar
 Kimine ağu verip kimin şehîd ettiler
 Mal bulmuş mağribi tek muradına yettiler
 Göre göre özlerin Cehennem'e attılar
 Biat edelim diye söz verip aldattılar
 Sonra İslâm âlemin birbirine kattılar
 Yevm-i mahşere kadar MÜDAM'ı ağılattılar
 Cemadât bile ağlar ahvâl-i Kerbelâ'ya
 Çırl çıplak aç susuz hasta Zeyne'l-Abâ'ya^{21*}

²¹ Bekir Sami ÖZSOY-Halil İbrahim ATAMAN, a. g. e., s. 217-218. (Şiirin tamamı 5 benttir.)

* VIII. Uluslararası Türk Halk Edebiyatı Semineri (Eskişehir, 5-7 Mayıs 2000)'nde bildiri olarak sunulmuştur.